

Kontrolní závěr z kontrolní akce

22/17

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2022 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022

Kontrolní akce (dále také „KA“) byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2022 pod číslem 22/17. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Daniel Reisiel, MPA.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo zemědělství při sestavení závěrečného účtu a při vedení účetnictví a sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství (dále také „MZe“).

Kontrolováno bylo období roku 2022, včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od srpna 2022 do dubna 2023.

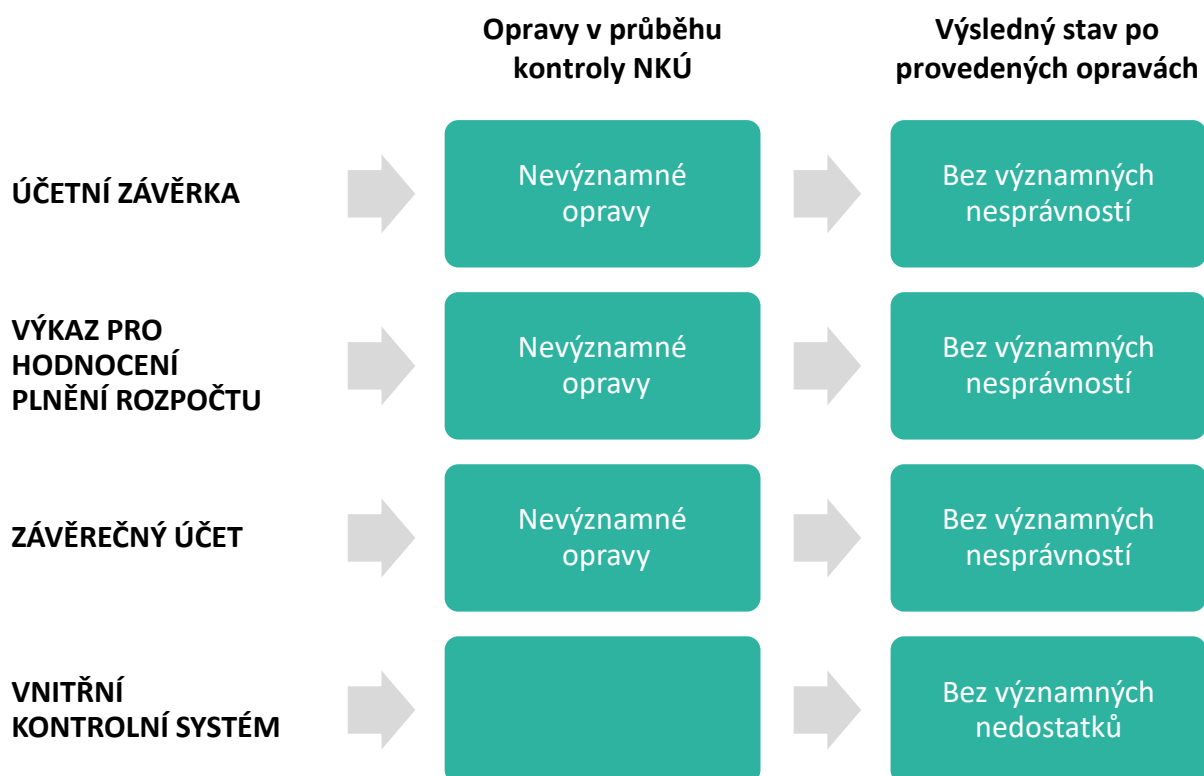
Kolegium NKÚ na svém IX. jednání, které se konalo dne 5. června 2023,

schválilo usnesením č. 5/IX/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Účetní závěrka, výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu, závěrečný účet a vnitřní kontrolní systém MZe za rok 2022

NKÚ zahájil kontrolu v průběhu kontrolovaného období 2022. Ministerstvo zemědělství tak mohlo zjištěné nedostatky průběžně opravovat.

■ Nebyly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky

■ Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky

■ Byly zjištěny významné nesprávnosti/nedostatky s rozsáhlým dopadem na oblast kontroly

I. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo zemědělství při sestavení závěrečného účtu, při vedení účetnictví, sestavení účetní závěrky a předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

KA byla zahájena v průběhu kontrolovaného účetního a rozpočtového období 2022.

1. Vedení účetnictví a účetní závěrka

Účetní závěrka MZe sestavená k 31. 12. 2022 (dále také „ÚZ“) podává dle NKÚ ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a to dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky¹.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval nevýznamné nedostatky ve vedení účetnictví, které by měly vliv ve výši 3,9 mil. Kč na zůstatky položek účetní závěrky MZe za rok 2022. Tyto nedostatky MZe opravilo. V důsledku provedení účetních oprav a také realizace všech potřebných opatření k eliminaci systémových nedostatků (viz část IV.1.1) bylo účetnictví MZe vedeno v souladu s příslušnými právními předpisy.

2. Údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu

Dle NKÚ byl výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MZe sestaveném k 31. 12. 2022² u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich třídění z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle rozpočtové skladby.

NKÚ v průběhu kontroly identifikoval v klasifikaci rozpočtových příjmů nevýznamné nedostatky ve výši 13,3 mil. Kč (viz část IV.2), které MZe opravilo ještě před sestavením výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2022 a neměly tak dopad v podobě nesprávností na údaje předkládané MZe pro hodnocení plnění rozpočtu za rok 2022.

3. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – Ministerstvo zemědělství

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – Ministerstvo zemědělství za rok 2022 (dále také „ZÚ 2022“) sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb.³ a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům a údajům z dalších evidencí.

¹ Vybranými účetními jednotkami jsou podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, organizační složky státu, státní fondy podle rozpočtových pravidel, územní samosprávné celky, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace a zdravotní pojišťovny.

² Portál MONITOR [online]. Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu [cit. 25. 5. 2023]. Dostupné na adrese: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/00020478/rozpocet/souhrny>.

³ Vyhláška č. 419/2001 Sb., o předkládání údajů pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu.

NKÚ v průběhu kontroly zjistil v návrhu ZÚ 2022 nevýznamné nedostatky, které MZe následně opravilo (viz část IV.3).

4. Vnitřní kontrolní systém MZe

Dle NKÚ lze vnitřní kontrolní systém MZe v prověřovaných oblastech považovat za účinný.

NKÚ zjistil v oblasti účetnictví, rozpočtu a ZÚ 2022 nevýznamné nedostatky. MZe tyto nedostatky v průběhu kontroly opravilo a přijalo taková opatření ve VKS, aby k nim nadále nedocházelo (viz část IV.4).

5. Kontrola opatření k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 17/31

MZe realizovalo úplně a správně všechna opatření k nápravě nedostatků zjištěných KA č. 17/31⁴, která vyplynula z usnesení vlády ČR ze dne 7. 11. 2018 č. 717⁵ (viz část IV.5).

---

⁴ KA č. 17/31 – Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017.

⁵ Usnesení vlády České republiky ze dne 7. listopadu 2018 č. 717, ke Kontrolnímu závěru NKÚ z KA č. 17/31 Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2017, účetní závěrka Ministerstva zemědělství za rok 2017 a údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2017.

II. Informace o kontrolované oblasti

MZe bylo zřízeno zákonem České národní rady č. 2/1969 Sb.⁶ Dle tohoto zákona je MZe ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu, pro vodní hospodářství, s výjimkou ochrany přirozené akumulace vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod, a pro potravinářský průmysl. Je rovněž ústředním orgánem státní správy lesů, myslivosti a rybářství, s výjimkou území národních parků. MZe je dále ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz, které organizují obchody se zbožím pocházejícím ze zemědělské a lesní výroby, včetně výrobků vzniklých jeho zpracováním, a ve věcech veterinární péče, rostlinolékařské péče, péče o potraviny, péče o ochranu zvířat proti týrání a pro ochranu práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat.

V souladu se zákonem č. 219/2000 Sb.⁷ je MZe organizační složkou státu (dále také „OSS“) a dle zákona č. 563/1991 Sb.⁸ vybranou účetní jednotkou. MZe je ústředním orgánem státní správy a z tohoto důvodu je v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb.⁹ správcem kapitoly státního rozpočtu.

MZe bylo k 31. 12. 2022 zřizovatelem 7 organizačních složek státu a 11 příspěvkových organizací (dále také „PO“). V působnosti ministerstva je dále 7 veřejných výzkumných institucí.

Přehled základních údajů z ÚZ a výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu z rozpočtového systému¹⁰ je uveden v následujících tabulkách.

Tabulka č. 1: Údaje ÚZ – rozvaha a výkaz zisku a ztráty (údaje za rok 2022)

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Aktiva netto ¹⁾ , pasiva	20 304,5
Náklady	62 573,7
Výnosy	36 552,8

Zdroj: ÚZ.

¹⁾ Hodnota aktiv je uvedena v netto hodnotě, brutto hodnota aktiv byla k 31. 12. 2022 ve výši 23 407,8 mil. Kč.

⁶ Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.

⁷ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

⁸ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

¹⁰ Dle ustanovení § 3 písm. o) zákona č. 218/2000 Sb. je rozpočtový systém informačním systémem veřejné správy, v němž se mj. soustřeďují údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu.

**Tabulka č. 2: Údaje ÚZ – informace o stavu účtů v knize podrozvahových účtů
(údaje za rok 2022)**

Položka výkazu		Částka v mil. Kč
P.I.	<i>Majetek a závazky účetní jednotky</i>	4,8
P.II.	<i>Krátkodobé podmíněné pohledávky z transferů a krátkodobé podmíněné závazky z transferů</i>	3 894,0
P.IV.	<i>Další podmíněné pohledávky</i>	162,2
P.V.	<i>Dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů a dlouhodobé podmíněné závazky z transferů</i>	12 214,8
P.VII.	<i>Další podmíněné závazky</i>	1 757,3

Zdroj: ÚZ.

Tabulka č. 3: Údaje z výkazu FIN 1-12 OSS

Ukazatel	Částka v mil. Kč
Příjmy (skutečnost celkem)	34 684,7
Výdaje (skutečnost celkem)	62 492,7

Zdroj: výkaz FIN 1-12 OSS.

III. Rozsah kontroly

KA byla kontrolou typu finanční audit a jejím cílem bylo prověřit, zda MZe při vedení účetnictví v roce 2022, při sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2022, při předkládání údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu¹¹ a při sestavení závěrečného účtu za rok 2022 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku představuje hodnotu aktiv, pasiv, nákladů, výnosů a podrozvahových účtů vykázaných v ÚZ a vyčíslených v tabulkách č. 1 a 2. Kontrolovaný objem finančních prostředků v rámci výkazu FIN 1-12 OSS představuje součet celkových příjmů a výdajů ve sloupci *Skutečnost*, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Kontrola se zaměřila na činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví¹² a měly vliv na hodnotu kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v ÚZ a na hodnotu významných údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 a na ZÚ 2022.

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy, správnost používání účetních metod a ostatních podmínek vedení účetnictví stanovených zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 410/2009 Sb.¹³ U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem prověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

V případě údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu bylo prověřováno, zda byla dodržena správnost třídění příjmů a výdajů rozpočtovou skladbou z hlediska druhového, odvětvového a prostorového dle vyhlášky č. 412/2021 Sb.¹⁴

Výběr položek účetní závěrky a údajů předkládaných Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu provedl NKÚ s ohledem na vyhodnocená rizika nesprávnosti vykázaných údajů.

U relevantních transakcí byl prověřován soulad s vybranými ustanoveními dalších právních předpisů, a to zejména s ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb. a zákona č. 219/2000 Sb.

V případě uzavírání smluv a objednávek bylo prověřováno jejich uveřejnění v registru smluv dle zákona č. 340/2015 Sb.¹⁵

---

¹¹ Dle ustanovení § 20 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. jsou OSS povinny předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Způsob a termíny předkládání údajů a jejich rozsah stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků a rozpočtů dobrovolných svazků obcí. Dle ustanovení § 5 odst. 1 a dle přílohy č. 1 této vyhlášky zpracovávají OSS údaje pro hodnocení plnění státního rozpočtu přímo v rozpočtovém systému, ve kterém je z nich následně sestavován výkaz FIN 1-12 OSS.

¹² MZe jakožto OSS je povinno v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládá v účetní závěrce, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

¹³ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹⁴ Vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě.

¹⁵ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

NKÚ na základě prověřovaných skutečností vyhodnotil nastavení VKS v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu (vnitřní předpisy, interní audit, účetní doklady, účetní knihy, inventarizace majetku a závazků, účetní závěrka a schvalování účetní závěrky) dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb.¹⁶ a vyhlášky č. 416/2004 Sb.¹⁷

NKÚ dále u prověřovaných operací v oblasti účetnictví, plnění rozpočtu a závěrečného účtu dle zákonů č. 563/1991 Sb., č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů, v oblasti hospodaření s majetkem státu dle zákona č. 219/2000 Sb., finančního hospodaření dle zákona č. 218/2000 Sb. a dalších právních předpisů (zejména dle zákona č. 340/2015 Sb.) a v oblasti řídicí kontroly dle zákona č. 320/2001 Sb. a vyhlášky č. 416/2004 Sb. vyhodnotil funkčnost VKS, tj. zda jsou prvky VKS implementovány tak, aby bylo zamezeno vzniku nesprávností. Kombinace zjištění týkajících se nastavení a funkčnosti VKS ve výše uvedených oblastech je pak podkladem pro hodnocení účinnosti vnitřního kontrolního systému MZe.

V rámci kontroly byla vyhodnocena také opatření přijatá k nápravě nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 17/31.

Při kontrole ZÚ 2022 bylo prověřeno, zda je závěrečný účet v souladu s požadavky vyhlášky č. 419/2001 Sb. a zda je také v souladu se skutečností, tzn. zda jsou vybrané údaje uvedené v závěrečném účtu správné a úplné ve srovnání s:

- finančními výkazy obsahujícími údaje pro hodnocení plnění rozpočtu,
- údaji uvedenými v účetnictví,
- údaji z účetních závěrek MZe a podřízených organizací v rámci kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství*,
- podklady jednotlivých věcně příslušných útvarů MZe a podřízených organizací,
- jinými veřejně dostupnými zdroji, např. usneseními vlády ČR, veřejně přístupnými rejstříky apod.

V rámci kontroly byl rovněž proveden rozbor výsledku hospodaření MZe z aktuálního a peněžního pohledu. Kontrola se dále zaměřila na to, zda a jak MZe využívá aktuální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

Hodnoty uvedené v tomto kontrolním závěru byly zaokrouhleny, čímž může vzniknout drobný nesoulad v uváděných finančních údajích.

---

¹⁶ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁷ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Vedení účetnictví, účetní opravy realizované MZe v průběhu kontroly a spolehlivost údajů ÚZ

1.1 Opravy chyb v účetnictví v průběhu účetního období

NKÚ zahájil kontrolu již v průběhu účetního období 2022, což umožnilo Ministerstvu zemědělství provést opravy nedostatků identifikovaných v účetnictví ještě před uzavřením účetního období 2022 a sestavením účetní závěrky. Provedené účetní opravy nedostatků, jejichž souhrnný dopad na účetnictví MZe činil 3,9 mil. Kč, spočívaly zejména v:

- přeúčtování částky ve výši 2,7 mil. Kč z účtu 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů* na účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů*, neboť se v tomto případě jednalo o refundaci netransferových výdajů konečnému příjemci (MZe) v rámci tzv. technické pomoci (prioritní osa 10.7 – *Technická pomoc*)¹⁸;
- provedení opravy účtování časového rozlišení výdaje ve výši 1,1 mil. Kč z účtu 518 – *Ostatní služby* na účet 381 – *Náklady příštích období*, neboť se v uvedeném případě nejednalo o náklad MZe roku 2022, ale o výdaj MZe na předplatné k licencím související s účetním obdobím roku 2023;
- vyřazení majetkové položky v částce 0,1 mil. Kč z majetkové evidence MZe, neboť se nejednalo o majetek, ale pouze o roční podporu zakoupenou po uvedení softwaru do užívání.

Tyto nedostatky nebyly významné a MZe je následně v průběhu kontroly opravilo. Např. v případě refundací netransferových výdajů konečnému příjemci provedlo MZe v průběhu kontrolní akce opravu, která spočívala ve změně systémového nastavení účtování těchto případů na účet 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů*.

1.2 Inventarizace majetku, u kterého příslušnost hospodaření s majetkem přešla na MZe

V majetkové evidenci MZe se nachází řada majetkových položek zařazených v účetnictví jako stavba či pozemek, které MZe převzalo po zrušené OSS, jejímž bylo zřizovatelem¹⁹. S odkazem na nepotřebnost převzatého nemovitého majetku k plnění úkolů MZe v rámci jeho působnosti a vzhledem k nezájmu o tento majetek ze strany dalších organizací je předmětný majetek postupně přebírán Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále také „ÚZSVM“). U některých majetkových položek zařazených v účetnictví MZe jako stavba však dochází při přebírání ze strany ÚZSVM k rozporování jejich majetkové podstaty (existence), a to zejména z důvodu chybějící průvodní dokumentace. Ke dni 31. 12. 2022 byla netto hodnota takového majetku ve výši 11,6 mil. Kč a majetek již byl z cca 80 % odepsán.

---

¹⁸ Projekty financované z *Technické pomoci* jsou zaměřeny na přípravu, řízení, monitorování a hodnocení operačního programu *Rybářství* a dále na informování a komunikaci (publicitu), realizaci propagačních opatření, řešení stížností a kontroly.

¹⁹ OSS Zemědělská vodohospodářská správa byla zrušena opatřením Ministerstva zemědělství (čj. 192140/2011-MZE-12142 ze dne 9. 12. 2011) ke dni 30. 6. 2012 s tím, že příslušnost hospodařit s veškerým majetkem, právy a závazky, vyjma závazků z pracovněprávních vztahů, přešla dnem 1. 7. 2012 na zřizovatele, tedy na Ministerstvo zemědělství.

Vzhledem k výše uvedenému existuje riziko nesprávného ocenění a vykázání tohoto majetku v ÚZ k 31. 12. 2022. S ohledem na zůstatkovou hodnotu majetku se však jedná o riziko nevýznamné.

NKÚ doporučuje zrevidovat stav tohoto majetku v rámci inventarizace s následným přeceněním a vykázáním dle skutečného stavu.

1.3 Spolehlivost údajů ÚZ

Údaje ÚZ byly vykázány v rozvaze, ve výkazu zisku a ztráty, v přehledu o peněžních tocích, v přehledu o změnách vlastního kapitálu a v příloze účetní závěrky.

Pro vyhodnocení spolehlivosti údajů ÚZ byla stanovena hladina významnosti²⁰ ve výši 1 251,5 mil. Kč²¹.

V ÚZ sestavené po provedení oprav uvedených v části IV.1.1 tohoto kontrolního závěru nebyly zjištěny žádné neopravené nesprávnosti.

Dle NKÚ účetní závěrka MZe sestavená k 31. 12. 2022 podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.

Spolehlivé informace účetní závěrky mají dle ustanovení § 7 zákona č. 563/1991 Sb. umožnit jejím uživatelům činit ekonomická rozhodnutí. NKÚ v rámci kontroly provedl rozbor výsledku hospodaření MZe z pohledu aktuálního (účetního) a peněžního (plnění rozpočtu), viz příloha č. 1, a popsal, zda a jak MZe využívá aktuální účetní informace vč. informací vykazovaných na podrozvahových účtech, viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru.

2. Údaje předkládané Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022

Obdobně jako v účetnictví zjistil NKÚ i v rozpočtovém systému MZe v průběhu kontroly pouze nevýznamné nedostatky (v celkové výši 13,3 mil. Kč). Jednalo se o:

- zatřídění části přijatých neinvestičních prostředků z Národního fondu, které byly Ministerstvem zemědělství nesprávně klasifikovány jako prostředky investiční.

MZe tyto nedostatky opravilo ještě před předáním údajů pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022.

Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu byla stanovena hladina významnosti ve výši 1 249,9 mil. Kč²².

---

²⁰ Významnost (materialita) reprezentuje u ÚZ hodnotu nesprávností, jejíž překročení by již mohlo ovlivnit přiměřeně znalého uživatele. Při stanovení významnosti postupuje NKÚ v souladu s *Kontrolními standardy NKÚ* a zohledňuje příklady dobré praxe vyplývající z mezinárodních standardů nejvyšších kontrolních institucí (ISSAI) pro finanční audit.

²¹ Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích ÚZ byla stanovena hladina významnosti ve výši 2 % z celkových nákladů, které byly k 31. 12. 2022 vykázány v hodnotě 62,6 mld. Kč.

²² Pro posouzení významnosti zjištěných nesprávností v údajích předkládaných pro hodnocení plnění rozpočtu byla stanovena hladina významnosti ve výši 2 % z celkových výdajů, které byly k 31. 12. 2022 vykázány v objemu 62,5 mld. Kč.

NKÚ provedl ve výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu MZe sestaveném k 31. 12. 2022 u údajů o příjmech a výdajích ve sloupci *Skutečnost* kontrolu správnosti jejich druhového, odvětvového a prostorového třídění dle rozpočtové skladby.

Dle NKÚ byl uvedený výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu ve všech významných ohledech sestaven v souladu s příslušnými právními předpisy.

V údajích předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 NKÚ nezjistil nesprávnost.

3. Závěrečný účet kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022

NKÚ zjistil, že MZe v návrhu ZÚ 2022 neuvvedlo některé skutečnosti správně. Ve většině případů se jednalo o uvedení rozdílných údajů v doprovodných tabulkách a v textu ZÚ 2022, příp. některé údaje nebyly v souladu s údaji prezentovanými ve finančních výkazech a dalších podkladech. Dále byl v několika případech zjištěn nesoulad mezi číselným údajem a příslušným textem, případně došlo v textu ZÚ 2022 k početní chybě. Na základě upozornění NKÚ doplnilo Ministerstvo zemědělství do ZÚ 2022 některé informace vyplývající z novelizované vyhlášky č. 419/2001 Sb., která byla účinná již pro závěrečné účty sestavované za rok 2022 (např. doplňující informace k dotacím).

MZe všechny identifikované nedostatky opravilo a ve finální verzi ZÚ 2022 předložené Ministerstvu financí pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu se již nevyskytovaly.

Dle NKÚ je závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022 sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům i údajům z dalších evidencí.

4. Vnitřní kontrolní systém MZe

V průběhu kontroly zjistil NKÚ v oblasti vedení účetnictví nevýznamné nedostatky, které vnitřní kontrolní systém MZe neidentifikoval. Tyto nedostatky však MZe následně v průběhu kontroly opravilo a přijalo taková systémová opatření ve VKS, aby k nim nadále nedocházelo (viz část IV.1.1).

Také v případě údajů předkládaných Ministerstvem zemědělství pro hodnocení plnění státního rozpočtu za rok 2022 NKÚ zjistil nevýznamné nedostatky, které však MZe následně v průběhu kontroly opravilo a přijalo taková opatření ve VKS, aby k nim nadále nedocházelo (viz část IV.2).

NKÚ dále ověřil, že závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství* za rok 2022 byl sestaven v rozsahu dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. a informace v něm uvedené odpovídají údajům v rozpočtovém systému, finančním výkazům i údajům z dalších evidencí (viz část IV.3).

V prověřovaných případech nezjistil NKÚ porušení právních předpisů upravujících hospodaření s majetkem státu a řídicí kontrolu při řízení veřejných příjmů a výdajů.

Dle NKÚ tak lze vnitřní kontrolní systém MZe v prověřovaných oblastech považovat za účinný.

5. Vyhodnocení opatření přijatých k nápravě nedostatků z KA č. 17/31

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 7. listopadu 2018 č. 717 vzala na vědomí kontrolní závěr z KA č. 17/31 i stanovisko MZe k tomuto kontrolnímu závěru a uložila ministru zemědělství realizovat opatření uvedená ve zmíněném stanovisku MZe ve stanovených termínech.

MZe realizovalo úplně a správně všechna opatření vyplývající z uvedeného usnesení vlády. K realizaci opatření přistoupilo systémově, tzn. provedlo nejen účetní opravy nesprávností zjištěných v KA č. 17/31, ale jednotlivé oblasti řešilo i úpravou své metodiky. Přijatá opatření vytvářejí předpoklady pro zamezení opakování těchto pochybení.

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>
EZZF	<i>Evropský zemědělský záruční fond</i>
ISSAI	<i>International Standards of Supreme Audit Institutions</i>
KA	kontrolní akce Nejvyššího kontrolního úřadu
MF	Ministerstvo financí
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka/složky státu
PO	příspěvková/příspěvkové organizace
ÚZ	účetní závěrka Ministerstva zemědělství k 31. prosinci 2022
ÚZSVM	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
VKS	vnitřní kontrolní systém
výkaz FIN 1-12 OSS	„výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol a organizačních složek státu“ Ministerstva zemědělství za rok 2022
ZÚ 2022	závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – <i>Ministerstvo zemědělství</i> za rok 2022

Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MZe

MZe poskytuje v rámci své působnosti značné množství transferů, tj. dotací. V roce 2022 MZe poskytovalo zejména:

- zahraniční transfery spolufinancované ze státního rozpočtu ČR a rozpočtu EU (společná zemědělská politika, která zahrnuje přímé platby, společnou organizaci trhu a *Program rozvoje venkova*; dále do této oblasti patří operační program *Rybářství a Národní plán obnovy*);
- národní transfery kryté pouze ze státního rozpočtu ČR (jedná se zejména o výdaje na zemědělství a na lesní a vodní hospodářství).

Tyto činnosti měly zásadní vliv na vykázané účetní informace k 31. 12. 2022, kde se promítly zejména následujícím způsobem:

- prostřednictvím pohledávek z titulu krátkodobých a dlouhodobých záloh na transfery poskytnuté příjemcům ve výši 3,3 mld. Kč (účty 373 – *Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery*, 471 – *Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery*) a dále pohledávek EU z titulu předfinancování dotací ve výši 14,5 mld. Kč (účty 344 – *Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce* a 385 – *Příjmy příštích období*);
- prostřednictvím závazků z titulu přijatých záloh na transfery ve výši 1,7 mld. Kč (účet 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery*) a odhadů k nevyúčtovaným transferům ve výši 3,2 mld. Kč (účet 389 – *Dohadné účty pasivní*);
- prostřednictvím nákladů na transfery financované z národních zdrojů či z předfinancovaných zdrojů EU ve výši 60,8 mld. Kč (účty 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery* a 575 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na předfinancování transferů*) a dále výnosů z předfinancovaných transferů EU ve výši 31,8 mld. Kč (účet 675 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z předfinancování transferů*);
- prostřednictvím podmíněných pohledávek a závazků z transferů ve výši 16,1 mld. Kč.

Na hospodaření MZe se dá nahlížet dvěma různými způsoby:

- lze sledovat plnění rozpočtu, tj. využívat výkaznictví založené na peněžní bázi²³,
- nebo lze sledovat údaje z účetnictví, tj. používat výkaznictví založené na akruální bázi²⁴.

Porovnáním výsledku rozpočtového hospodaření MZe za rok 2022 hodnoceného na bázi peněžních toků dle finančního výkazu (deficit ve výši 27 807,98 mil. Kč) a výsledku dle akruální

²³ Peněžní báze zachycuje příjmy a výdaje peněžních prostředků.

²⁴ Akruální báze (nebo také princip, koncept) je jedna ze základních účetních zásad a spočívá v tom, že náklady a výnosy se účtují do období, se kterým věcně a časově souvisejí, aniž by bylo bráno v úvahu, kdy došlo k reálnému pohybu peněz, a zároveň se účtuje o nárocích (pohledávkách) a závazcích.

báze, tj. výsledku hospodaření běžného účetního období dle výkazu zisku a ztráty (ztráta ve výši 26 020,89 mil. Kč), byl zjištěn rozdíl ve výši **1 787,09 mil. Kč**.

Tento rozdíl představují zejména výnosy bez realizace souvisejících příjmů; výnosy z transferů z *Evropského zemědělského záručního fondu* (dále jen „EZZF“) a *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* (dále jen „EZFRV“) byly totiž v souladu s aktuálním principem zaúčtovány (ve výši 1 753,54 mil. Kč) do jiného časového období, než ve kterém se reálně uskutečnil příjem peněžních prostředků.

Další hlavní důvody vzniku rozdílu mezi saldem peněžních toků a hospodářským výsledkem běžného účetního období jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka č. 1: Významné účetní operace, které mají vliv na rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MZe k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)

Účetní operace způsobující rozdíl mezi příjmy a výnosy			
Účetní operace	Vliv na příjmy	Vliv na výnosy	Rozdíl
Rozdíl v transferech EZZF, EZFRV	0,00	1 753,54	-1 753,54
Ostatní	0,00	114,55	-114,55
Rozdíl mezi příjmy a výnosy za významné operace celkem			-1 868,09
Účetní operace způsobující rozdíl mezi výdaji a náklady			
Účetní operace	Vliv na výdaje	Vliv na náklady	Rozdíl
Odpisy dlouhodobého majetku	0,00	107,79	-107,79
Opravné položky	0,00	7,40	-7,40
Manka a škody	0,00	0,49	-0,49
Výdaje na pořízení dlouhodobého majetku	226,81	0,00	226,81
Rezervy	3,14	0,00	3,14
Kurzové rozdíly	0,00	159,45	-159,45
Ostatní	0,00	35,83	-35,83
Rozdíl mezi výdaji a náklady za významné operace celkem			-81,00
Rozdíl mezi saldem peněžních toků a výsledkem hospodaření MZe za významné operace celkem			1 787,09

Zdroj: účetní data MZe za rok 2022, ÚZ; vlastní zpracování NKÚ.

1. Využívání účetních informací v podmínkách MZe

Účetními informacemi jsou myšleny údaje z účetních závěrek i údaje, na jejichž základě je účetní závěrka sestavena a které mají vazbu na údaje z účetní závěrky (tj. účetní knihy a další z nich vycházející data a sestavy).

Zákon č. 563/1991 Sb. v ustanovení § 7 odst. 1 stanoví požadavek, aby sestavená účetní závěrka mohla uživatelům sloužit k činění ekonomických rozhodnutí. Právní předpisy ovšem nevyžadují, aby organizační složky státu použily účetní data nebo informace ze svých účetních závěrek pro své konkrétní ekonomické rozhodování. Je pak na účetních jednotkách, zda je pro tyto účely použijí (např. pro plánování sestavení rozpočtu, pro rozhodování o obnově dlouhodobého majetku a další).

Dle vyjádření Ministerstva zemědělství pracují s údaji z účetních závěrek MZe zejména:

- MF – při sestavování konsolidovaných účetních závěrek za ČR a při zveřejňování účetních výkazů v informačním portálu MONITOR,
- ČSÚ – při sestavování národních účtů za ČR a vládní statistiky,
- ČNB – při sestavování čtvrtletních finančních účtů, vládní finanční statistiky a platební bilance,
- NKÚ – při výkonu kontrolní činnosti.

Mimo kontrolní akce NKÚ jsou nejčastější zpětnou vazbou od externích uživatelů upřesňující dotazy MF v průběhu tzv. křížových kontrol a konsolidačních křížových kontrol. Spíše výjimečně se na MZe s dotazy týkajícími se údajů z ÚZ obracejí i jiní uživatelé (médiá, občané).

Účetní údaje jiných organizací využívá MZe zejména při schvalování účetních závěrek resortních organizací a při řízení podřízených státních příspěvkových organizací. Kontrola výkazů je u PO založena zejména na prověření dosaženého hospodářského výsledku a dalšího nakládání s ním, případně se zaměřuje na rizikové údaje ve schvalovaných účetních závěrkách (například chybějící účty, které by v účetní závěrce měly být, nebo naopak účty, které nejsou v účetní závěrce standardně vykazovány). Hodnoceny jsou i pohledávky po splatnosti (tj. se splatností vyšší než 90 dnů) a nakládání s nimi.

Pro účely vlastního rozhodování a řízení využívá MZe zejména údaje o nákladech a výnosech z činnosti, výnosech z transferů, finančním majetku, fondech a výsledku hospodaření, a to při posuzování požadavků podřízených příspěvkových organizací na poskytnutí příspěvku. Výstupy a vstupy odboru účetnictví jsou tedy částečně závislé na ostatních organizačních útvarech MZe.

Jak MZe dále uvedlo, míra využití účetních informací uvnitř ministerstva je velmi nízká, neboť na jednotlivých úsecích řízení MZe je preferováno využívání údajů o rozpočtu a jeho čerpání. Dle předaných informací nedochází na MZe ani k žádným procesům spočívajícím v propojení účetního a rozpočtového principu.

2. Informace vykazované na podrozvahových účtech MZe

Na podrozvahových účtech se účtuje o skutečnostech, o nichž se neúčtuje na rozvahových účtech. Jedná se o tzv. podmíněné pohledávky, podmíněné závazky a další podrozvahová aktiva a pasiva, která souvisejí s budoucím přírůstkem nebo úbytkem (majetku nebo jiného aktiva, závazku nebo jiného pasiva), ke kterému může dojít na základě stanovené podmínky nebo podmínek.

Z celkového počtu účetních zápisů, které MZe v roce 2022 zaúčtovalo, se **2,16 %** zápisů týkalo podrozvahových účtů.²⁵

V ÚZ vykazalo MZe k 31. 12. 2022 **podmíněná aktiva ve výši 9,37 mld. Kč**. Jedná se zejména o krátkodobé a dlouhodobé podmíněné pohledávky z předfinancování transferů a dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů. Dále pak o krátkodobé a dlouhodobé pohledávky ze smluv a jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek. Podmíněná aktiva, která MZe vykazalo k 31. 12. 2022, byla hodnotově významná (činila přibližně polovinu hodnoty celkových aktiv MZe, konkrétně 46,2 %).

Ke stejnému datu vykazalo MZe v ÚZ **podmíněné závazky ve výši 8,66 mld. Kč**, které vyplývají především z předfinancování transferů a zahraničních transferů – tj. z vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace. Dále se jedná o krátkodobé a dlouhodobé podmíněné závazky z uzavřených smluv a dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů. Podmíněné závazky, vykázané MZe k rozvahovému dni, byly hodnotově významné (dosáhly výše 146,3 % hodnoty cizích zdrojů v rozvaze).

Podmíněné závazky lze rozdělit do tří kategorií z hlediska pravděpodobnosti jejich vzniku, a tedy poté jejich zachycení v rozvaze. Rozdělení do těchto kategorií u MZe uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 1: Přehled podmíněných závazků MZe k 31. 12. 2022 (v členění dle jednotlivých kategorií)

Kategorie podmíněných závazků	Výše zůstatku k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)	Podrozvahové účty a jejich zůstatky (v mil. Kč)	
V podstatě jisté a očekávané ¹⁾	8 071,54	916 – Ostatní krátkodobé podmíněné závazky z transferů	895,51
		952 – Dlouhodobé podmíněné závazky z předfinancování transferů	339,05
		954 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	18,72
		956 – Ostatní dlouhodobé podmíněné závazky z transferů	5 647,87
		971 – Krátkodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	1,90
		972 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv o pořízení dlouhodobého majetku	232,17
		973 – Krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	65,90
		974 – Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	870,42

²⁵ Z celkových 409 177 řádků v účetním deníku se podrozvahových účtů týkalo 8 822 řádků. V tom však není zahrnuto 68 113 účetních zápisů provedených na podrozvahovém účtu 999 – Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům. Tyto zápisy MZe využívá k opravám údajů souvisejících s rozpočtem a účtuje je na stranu „Má dáti“ a zároveň i na stranu „Dal“ podrozvahového účtu 999 – Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům ve stejné hodnotě.

Kategorie podmíněných závazků	Výše zůstatku k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)	Podrozvahové účty a jejich zůstatky (v mil. Kč)	
Podmíněné specifickým rizikem ²⁾	586,86	986 – Dlouhodobé podmíněné závazky ze soudních sporů, správních řízení a jiných řízení	586,86
Nejisté, neočekávané k plnění ³⁾	0,00	–	–

Zdroj: výpočet provedl NKÚ na základě dat získaných kontrolou; členění vypracoval NKÚ.

Pozn.:

- 1) Zejména z uzavřených smluv, u kterých je úhrada závazku rozpočtována a je jen otázkou času, kdy k plnění dojde.
- 2) Mohou nastat, výsledek ale není pod kontrolou účetní jednotky, a proto pro jednotku představují sledované riziko, např. soudní spory, poskytnuté záruky aj.
- 3) Jsou hypotetické, jejich vznik, a tedy ani plnění nejsou předpokládány, např. náhrada za případné zničení vypůjčeného majetku.

MZe přistupuje ke klíčovým oblastem týkajícím se vykazování na podrozvahových účtech (dále též „podrozvaha“) následovně:

- **Významnost** pro vykazování **podmíněných pohledávek/závazků** stanovilo MZe takto:
  - o podmíněných pohledávkách/závazcích **ze smluv** se účtuje na podrozvaze, pokud předpokládaná výše budoucí pohledávky/závazku z uzavřené smlouvy je **nejméně 3 mil. Kč**, přičemž u smluv na dobu neurčitou se podmíněná pohledávka / podmíněný závazek oceňuje ve výši **3 kalendářních let**,
  - o podmíněných pohledávkách/závazcích z předfinancování **transferů** a zahraničních a tuzemských transferů souvisejících se zahraničními transfery se účtuje na podrozvaze v předpokládané výši (**bez limitu**),
  - o podmíněných pohledávkách/závazcích z **ostatních transferů, soudních sporů, správních řízení** a jiných řízení se účtuje na podrozvaze, pokud předpokládaná výše budoucí pohledávky / budoucího závazku dosahuje **nejméně 1 mil. Kč**.
- MZe rozděluje podmíněné pohledávky a závazky **na krátkodobé a dlouhodobé** v souladu s požadavky ustanovení § 48 odst. 6 vyhlášky č. 410/2009 Sb.²⁶ V případě vzniku podmíněného závazku vyplývajícího ze smlouvy uzavřené na dobu delší než jeden rok účtuje MZe o předpokládaném plnění do jednoho roku jako o krátkodobém podmíněném závazku, o zbývajících částech předpokládaného plnění účtuje jako o dlouhodobém podmíněném závazku. MZe v souladu s právními předpisy nepřetřídí k rozvahovému dni dlouhodobý podmíněný závazek na krátkodobý.
- Podmíněné pohledávky a závazky **oceňuje MZe v předpokládané výši pohledávek, resp. závazků, které za stanovených podmínek mohou vzniknout.**
- **Zaučtování na podrozvahovém účtu** provádí MZe k okamžiku, kdy nastanou důvody pro zaučtování na podrozvahový účet, **nejpozději však k rozvahovému dni.**
- V příloze účetní závěrky uvádí MZe **pouze informace týkající se soudních sporů.**

²⁶ Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.